



Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Arařtırmalar
Year: 6 - Number: 19 p. 95-100, Spring 2022

Omicron'un Tanımı, Yazımı ve Okunuşuna Dair Düşünceler* *Definition of Omicron, Thoughts on Spelling and Reading*

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.1079907>

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
27.02.2022

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
28.03.2022

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
29.03.2022

Asya Studies

Öğr. Gör. Dr. Ebubekir Eraslan
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
Dalaman Meslek Yüksekokulu,
ebubekireraslan@mu.edu.tr

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0003-3713-1242>

* "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

Öz

Çin'de başlayıp tüm dünyaya yayılan korona virüsünün üzerinden üç seneye yakın bir zaman geçmiştir. Bu süreçte insanlık hem korona virüsünden hem de onun varyantlarından derinden etkilenmiş, pek çok insan hayatını kaybetmiş ve kalıcı/geçici sağlık sorunları yaşamıştır.

Korona virüsü ve onun varyantları konusunda Dünya Sağlık Örgütü başından beri kamuoyunu bilimsel olarak uyarmakta ve insanlığı derinden etkileyeceğini düşündüğü varyantları isimlendirmektedir. Dünya Sağlık Örgütünün, korona virüsünün varyantlarından birisi olarak tanımladığı beşinci büyük varyant; Kasım 2021'de Güney Afrika'da ortaya çıkmıştır. Bu varyant tüm dünyayı etkileyerek COVID-19'un en bulaşıcı ve dirençli son varyantı olarak küresel salgın hâline gelmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü, tespit ettiği büyük ve etkili varyantlara Yunan alfabesinin harflerini sırasıyla isim olarak vermektedir. Omicron adı da bu alfabenin on beşinci harfi olarak diğer dört büyük varyanttan sonra verilen son isimdir.

Dünyada yeni bir terim hâline gelen Omicron varyantıyla ilgili olarak bir alanyazını oluşsa da Türkiye'de bu alanda henüz bir çalışma yok gibidir. Belki de bu yüzden olsa gerek Türkiye'de Omicron'un tanımı basılı ve elektronik sözlüklerde yapılmamış, yazım bilgisine değinilmemiş, okunuşuyla ilgili herhangi bir malumata erişilememiştir. Özellikle Omicron'un yazımı ve okunuşu, gizli anlaşmalar sistemine terk edilmiştir.

Tüm dünyayı etkileyen küresel salgın hastalıklarda Türkiye'de ve dünyada dil uzmanlarının ve mikrobiyologların disiplinlerarası çalışarak kamuoyunda oluşabilecek yanlış/eksik tanım, yazım ve okunuşların önüne geçmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Omikron, Korona, Korona virüsü, COVID-19, Virüs, Varyant

Abstract

It has been nearly three years since the coronavirus started in China and spread throughout the world. In the process, humanity was deeply affected by both the coronavirus and its variance, many people lost their lives and experienced permanent/temporary health problems.

World Health Organization has been scientifically stimulating public opinion about the coronavirus and its variants, naming the variants that it thinks will have a profound impact on humanity. The fifth largest variant, defined by the World Health Organization as one of the variations of the coronavirus, emerged in South Africa in november 2021, affected the world and became the global epidemic as the last contagious and resilient variant of COVID-19.

The World Health Organization names the major and influential variance that it detects, in turn, the letters of the Greek alphabet. The name Omicron is the last name given after the other four major variance as the fifteenth letter of this alphabet.

Although there is a literature about the Omicron variant, which has become a new term in the world, there is still no study in this field in Turkey. Perhaps that's why Omicron's definition was not made in the printed and electronic dictionaries in Turkey, no writing information was mentioned, no information was accessed. In particular, Omicron's writing and reading has been left to the secret agreements system.

In global pandemics affecting the world, in Turkey and around the world, linguists and microbiologists must work interdisciplinary to prevent the false/incomplete definition, spelling and reading of the public.

Keywords: Omicron, Corona, Coronavirus, COVID-19, Virus, Variant

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Eraslan, E. (2022). Omicron'un Tanımı, Yazımı ve Okunuşuna Dair Düşünceler. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 6(19), 95-100.

GİRİŞ

2019 yılının son aylarında Çin’de ortaya çıkan ve tüm dünyaya yayılarak küresel salgın hâline gelen korona virüsü; insanlığı derinden etkilemiş ve etkilemeye de devam etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü’nün daha sonra COVID-19 olarak tescilleyeceği bu enfeksiyon hastalığı; dünya genelinde altı milyona yakın insanın ölümüne, dört yüz otuz üç milyon insanın hastalığı geçirmesine neden olmuştur (Google, 2022).

COVID-19; üçüncü yılına girdiği 2022 yılı itibarıyla pek çok mutasyona uğramış ve bunun neticesinde dünyada pek çok varyantı ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan varyantların sayısı fazla olmakla birlikte; en öne çıkan varyantlardan Alfa 2020 yılının Eylül ayında İngiltere’de, Beta 2020 yılının Eylül ayında Güney Afrika’da, Delta 2020 yılının Eylül ayında Hindistan’da, Gamma 2020 yılının Ocak ayında Brezilya’da ve son olarak Omicron 2021 yılının Kasım ayında Güney Afrika’da tespit edilmiş ve dünya kamuoyunun gündemine gelmiştir.

9 Kasım 2021 tarihinde bir numunedan alınan bir enfeksiyon örneğiyle ilk kez ortaya çıkan ve 26 Kasım 2021 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü’nün SARS-CoV-2 Virüs Evrimi Teknik Danışma Grubunun (TAG-VE) yaptığı açıklamayla Omicron’un, COVID-19’un yeni bir varyantı olduğu ilan edilmiştir (WHO, 2022). Dünya Sağlık Örgütü ayrıca Omicron’un endişe verici varyantlar listesine eklenen beşinci varyant olduğunu da bildirmiştir (TBB, 2022).

Ülkeler Omicron varyantının bilimsel olarak adlandırılmasından önce ve sonra Güney Afrika’ya ve diğer bazı ülkelere karşı birtakım yasaklar koysa da bu varyant da diğer varyantlar gibi tüm dünyaya yayılmış ve Dünya Sağlık Örgütü’nün ilan ettiği COVID-19 pandemisi varyantları içerisinde kendisine yer bulmuştur.

Dünyadaki Omicron varyantı alanyazınına bakıldığı zaman, varyantın tespit edildiği günden itibaren bilimsel araştırma ve yazıların başladığı görülmektedir. Mesela He, Hong, Pan, Lu ve Wei (2021: 838-845) Omicron varyantının genel özellikleri ve önleyici tedbirleri üzerinde durmuş; Pulliam, Schalkwyk, Govender, Gottberg, Cohen, Groome, Dushoff, Mlisana ve Moultrie (2021: 1-43) Omicron varyantının enfeksiyon riskini araştırmış; Chen, Wang, Gilby ve Wei (2021: 1-12) Omicron varyantının bulaşıcılığı, aşılama karşı tutumu, antikor direnci üzerinde çalışmış; Tian, Sun, Xu ve Ye (2022: 1-8) varyantın ortaya çıkışı ve salgın özelliklerine değinmiş; Ahmed, Abdul Quadeer ve McKay (2022: 1-6) aşılardan Omicron enfeksiyonuyla bağlantısını değerlendirmişlerdir. Görüleceği/araştırılacağı üzere bu ve buna benzer pek çok uluslararası disiplin içi ve disiplinlerarası bilimsel yayımlar neşredilmiştir.

Türkiye’de Aralık 2021’in ilk günlerinde görülen Omicron varyantıyla ilgili yapılmış bilimsel çalışma yok gibidir. Var olan yazılar da daha çok gazete yazıları, televizyon konuşmaları ve sağlık kuruluşlarının yeni varyantla ilgili verdikleri genel geçer bilgilerdir. Daha önce korona, korona virüsü, COVID-19 gibi yeni terim ve sözcüklerle ilgili çeşitli yazılar yayımlanmıştır (Zülfikar, 2021: 10-16; Eraslan, 2021: 231-249). Fakat söz konusu sözcüklerin tanımı, yazımı ve okunuşunda hâlâ bir birliktelik oluşmamıştır. Bu sebeple korona, korona virüsü, COVID-19 gibi sözcüklerin Türkçede yaşattıkları tanım, yazım ve okunuşlarında görülen sorunların en azından Omicron’da görülmesinin söz konusu çalışmayla önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada belgesel tarama yöntemi (Karasar, 2009: 183) kullanılmıştır. İlgili elektronik ve basılı sözcüklere müracaat edilerek Omicron’un tanım, yazım ve okunuş bilgilerine ulaşılmaya çalışılmıştır.

OMICRON’UN TANIMI

Omicron’un tanımına ulaşmak için Tuğlacı (1983), Ülker (2004), Kocatürk (1999), Dökmeci-Dökmeci (2012) ve Erdemir’in (2011) sözlüklerine bakılmış fakat herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Ardından Omicron sözcüğü birleşik bir isim veya sıfat mı sorusuna cevap aranmış ve micron sözlüğüyle ilgili şu tanımlara ulaşılmıştır:

Tablo 1: Micronun Tanım Bilgisi

Tuğlacı (1983: 475)	Bir milimetrenin binde biri, mikron.
Ülker (2004: 561)	Metrenin milyonda birine eşit olan bir uzunluk birimi.
Karol, Suludere ve Ayvalı (1998: 446)	Milimetrenin binde biri büyüklüğünde mikroskobik ölçü birimi. Mikrometre.
Kocatürk (1999: 469)	Milimetrenin binde biri; mikron.
Erdemir (2011: 677)	Milimetrenin binde biri; mikron.
Hemşirelik Terimleri Çalışma Grubu (2015: 434)	Milimetrenin binde biri büyüklüğünde mikroskobik ölçü birimi, mikrometre.

Ardından O'nun tek başına herhangi bir anlamının olup olmadığı araştırılmıştır:

Tablo 2: "O'nun Tanım Bilgisi

Sinanoglu (1953: 194)	Berberlik gösterir.
Dökmeci ve Dökmeci (2012: 589)	1. <i>ortho</i> 'nun sembolü 2. Oksijen, <i>O</i> kan grubu sembolü 3. <i>omikron</i> Yunan alfabesinde 15. harf.
Çelgin (2011: 457)	Omikron. Eski Yunan alfabesinin on beşinci harfi.
Hemşirelik Terimleri Çalışma Grubu (2015: 677)	1.Oksijen 2. Orotik asit 3. Orotidin
İlaç ve Eczacılık Terimleri Çalışma Grubu (2014: 1131)	"Orto- konumu" teriminin simgesi

Yukarıdaki tanımlardan anlaşılacağı üzere Omicron sözcüğündeki O harfi bizatihi Omicron'u ifade etmektedir. O zaman Omicron (kısa adı O) sözcüğü bir birleşik kelime değil, tamamen Yunan alfabesindeki on beşinci harfin ta kendisidir. Zaten bununla ilgili olarak dış basında çıkan haberler de bu veriyi doğrulamaktadır (Newsnationnow, 2022; The New York, 2022). Anlaşılacağı üzere COVID-19'un bu yeni varyantı, diğer varyantlarda olduğu gibi isimlendirilmesini Yunan alfabesinden almıştır. Ayrıca korona virüsü adının koronanın taca benzetilmesi nedeniyle verildiği (Eraslan, 2021: 298) hatırlanırsa koronanın Omicron varyantının da bilgisayarda oluşturulan görüntüsünün O harfine benzeyişi vurgulanmalıdır (Npr, 2022).

Omicron'un yeni bir varyant olması sebebiyle bir tanımı da Türk alanyazınında mevcut değildir. Nitekim Güncel Türkçe Sözlük (TDK, 2022), Türkçe Sözlük (TDK, 2011) ve Covid-19 Sözlüğünde (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2022) Omicron'la ilgili bir tanım mevcut değildir. Bu yazının yazılmasının bir amacı da Türk alanyazınındaki bu boşluğu doldurmaktır.

Dünya Sağlık Örgütü; Omicron varyantı ile küresel riskin çok yüksek olduğunu, varyantın önceki varyantlara göre çok daha fazla mutasyona uğradığını, Omicron varyantı içerisinde elli farklı mutasyonun tespit edildiğini, Omicron virüsünün korona virüsü aşılarda karşı daha dirençli olabileceğini, diğer varyantlara göre daha kolay bulaşma kabiliyetinde olduğunu, yüz binlerce kişinin ölümüne neden olan Delta varyantına nazaran Omicron'un iki-dört kat daha fazla bulaşıcı olduğunu rapor etmektedir (TBB, 2021).

Özetle Omicron; COVID-19 küresel salgının kendi içinde çok fazla mutasyona uğradığı, aşılara karşı oldukça dirençli, daha önceki varyantlara göre daha çabuk bulaşabilen korona virüsünün Kasım 2021'de ortaya çıkan en son varyantının adıdır.

OMICRON'UN YAZIMI

Korona, korona virüsü, COVID-19 gibi Batı kaynaklı Omicron teriminde de Türk kamuoyunda bir yazım sorunu mevcuttur. Özellikle Omicron'un yazımı konusunda kaynak dildeki Omicron şeklinin yanı sıra az da olsa Türkçeleştirilmiş yazımla Omikron'un varlığı da göze çarpmaktadır. Söz gelimi varyanttan önce de olsa Eren'in (2000: LIII) eserinde Omicron sözcüğü, Omikron şeklinde geçmektedir.

Yazım Kılavuzu'nda (TDK, 2021: 25) Omicron sözcüğüyle ilgili doğrudan olmasa da dolaylı olabilecek şöyle bir bilgi yer almaktadır:

Tablo 3: Alıntı Kelimelerin Yazılışı

<p>Aşağıdaki durumlarda Batı kökenli kelimeler özgün biçimleri ile yazılırlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Bilim, sanat ve uzmanlık dallarında kullanılan bazı terimler: andante (müzik), cuprus (kimya), desepty (eczacılık), quercus, terminus technicus (teknik terim) vb.</i> 2. <i>Latin yazı sistemini kullanan dillerden alınma deyim ve sözler: Veni, vidi, vici (Geldim, gördüm, yendim); conditio sine qua non (Olmazsa olmaz); eppur si mouve (Dünya her şeye rağmen dönüyor); to be or not to be (olmak veya olmamak); l'art pour l'art (Sanat sanat içindir); l'Etat c'est moi (Devlet benim); traduttore traditore (Çevirmen haindir); persona non grata (istenmeyen kişi) vb.</i>

Konulan kuralların alıntı sözcüklerin yazımında kaynak dilden uzaklaşılmanın tamamen istenilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Fakat buradaki *bazı* gibi bilimsel olmayan bir ifade, tesis edilmeye çalışılan kuralın artık çok özeldel kalması, Yazım Kılavuzu (TDK, 2021) ve Güncel Türkçe Sözlük'ün (TDK, 2021) anlık ve sürekli olarak güncellenmemesi; insanların Batı kaynaklı sözcüklerin yazımında hangi yazımı tercih edecekleri noktasında kuşkuya düşmelerine neden olmaktadır.

Yine Yazım Kılavuzu'nda (TDK, 2021: 26) *Yabancı Özel Adların Yazılışı* kısmının *Yunanca Özel Adlar* bölümünde konuya şu şekilde bir açıklama getirilmektedir:

Yunanca adlar yazılırken Yunan harflerinin ses değerlerini karşılayan Türk harfleri kullanılır. *Herodotos, Euripides, Pindaros, Solon, Sokrates, Aristoteles, Platon, Venizelos, Karamanlis, Papandreu, Onasis vb.*

Ancak *Herodotos, Sokrates, Aristoteles, Platon, Pythagoras, Eukleides* adları dilimize *Heredot, Sokrat, Eflatun, Pisagor, Öklid* biçimlerinde yerleşmiştir.

Omicron sözcüğü, Yunan alfabesinin on beşinci harfidir. Yunancadan Batı alanyazınına geçmiş ve Dünya Sağlık Örgütü'nün katkılarıyla Omicron sözcüğü artık hastalık adı hâline gelerek terimleşmiştir. Sözcüğün kısa zamanda bu kadar hızlı terimselleşmesi, dünya alanyazınında da kaynak dilden hareketle alanyazınında Omicron şeklindeki yazımı yaygınlaştırmıştır. Fakat Yazım Kılavuzu'ndaki (TDK, 2021: 26) "Yunanca adlar yazılırken Yunan harflerinin ses değerlerini karşılayan Türk harfleri kullanılır." maddesine dayanarak; Türkçede özel ve cins isimlerde kaynak dilde söz sonunda (physic, rhythmic, Titanic, Anzac), söz başında (culture, canal, Cameroon, Calven) ve söz ortasında (alcohol, abacus, doctor, academic, America) yer alan tonlu sözcüklerin tonlu sözcüklerle yer değiştirmesi nedeniyle Omicron sözcüğünün Omikron şeklindeki yazımına yaygınlık kazandırılması gerektiği düşünülmektedir. Dolayısıyla Türkçe ses bilgisi açısından bakıldığında, kaynak dilde Omicron şeklindeki yazımın ötümsüzleşmeye uğratarak hedef dilde Omikron hâline getirilmeli ve o şekilde yazılmalıdır.

OMICRON'UN OKUNUŞU

Omikron yeni bir terim ve sözcük olduğu için hem Mete (2020: 440) hem Demirel (2021: 460) hem de Telaffuz Sözlüğünde (TRT, 2021) yer almamaktadır.

Türkçenin okunduğu gibi yazılan, yazıldığı gibi okunan bir dil (İşcan, 2011: 6) olmasından hareketle artık Omikron şeklinde yazılması lazım gelen ve Türkçede ödünçleme yoluyla alınan block (blok), clinic (klinik), active (aktif) gibi örneklerde de görüldüğü üzere Omikron'un Omikron şeklinde telaffuz edilmesine devam edilmelidir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

COVID-19, tüm dünyayı etkileyen bir enfeksiyon hastalığıdır. İnsanlığa yaşattığı pek çok sorunla hemen hemen herkesi doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemiştir. Üç senelik zaman içerisinde COVID-19, pek çok mutasyon geçirmiştir. Bu mutasyonların bazıları küçük ölçekte olup belli bir coğrafyayı etkiledikleri için bazı bölgelerde kısmi salgın ilan edilmiştir. Bunun dışında bazı mutasyonlar; kendi içerisinde farklı birtakım özelliklere sahip olarak küresel çapta insanlığı etkiledikleri için özel adlarla adlandırılmış ve bu yüzden küresel salgın hâline gelmiştir. Küresel salgın hâline gelen varyantların adlandırılma işi yapılırken Dünya Sağlık Örgütü; Yunan alfabesindeki harflerin sırasına göre varyantları isimlendirmiştir. Böylece 2022 yılının Mart ayına kadar sırasıyla Alfa, Beta, Delta, Gamma ve Omikron varyantları, beş büyük varyant olarak tespit edilip isimlendirilerek kamuoyunun gündemine gelmiştir.

Kasım 2021'de Güney Afrika'da Omikron varyantı tespit edildikten sonra hızlı bir şekilde bazı ülkeler önlemler almışsa da bu varyant diğer dört büyük varyant gibi tüm dünyaya yayılmıştır. Üstelik Omikron'un daha önceki varyantlara göre daha dirençli, bulaşıcı özelliğine sahip olduğu bilimsel olarak da söylenmektedir.

2019'un son aylarından itibaren dünyadaki tüm diller; korona, korona virüsü, COVID-19 gibi yeni sözcük ve yapılarla tanışmıştır. Türkçe de bu durumdan etkilenmiş ve uzun süre ülkemizde söz konusu terimlerin tanımı, yazımı, telaffuzu gibi konularda yazılar yazılmış; çalıştaylar düzenlenmiş; konferanslar verilmiştir. Tüm bu çalışmalara rağmen bu sözcüklerin yazımı, tanımı, okunuşu gibi bilgiler

bazı sözlüklere hâlâ girememiştir (GTS, 2022). Ayrıca bu sözcük ve terimler üzerinde Türkiye'de yüzde yüzde fikir birliğine varılamamışsa da salgının ilk günlerine göre katedilen mesafe çok büyüktür. Aynı durumun korona virüsünün bu son büyük varyantı olan Omikron'da da yaşanmaması için Omikron'un tanımı, yazımı ve okunuşu üzerinde durulmak amaçlanmıştır.

Dünya'da Omikron varyantıyla ilgili çok ciddi bilimsel çalışmalar yapılmış, hatta yapılmaya da devam etmektedir. Buna rağmen Omikron hakkında, Türkiye'de gazete ve televizyon haberleri ve birkaç özel sağlık kuruluşunun internet sitesinin dışında bilimsel anlamda herhangi bir malumata rastlanılmamaktadır.

COVID-19 salgınının Omikron varyantı, adlandırılmasını Yunan alfabesinden ve bu alfabenin alfabetik sırasından almaktadır. Yani Omikron; Yunan alfabesinin on beşinci harfidir ve kendisinden önceki dört büyük varyanttan sonra gelen en güncel, büyük ve tehlikeli COVID-19 varyantıdır.

Omikron'un tanımı için korona virüsünün 2022'ye kadar adlandırılan varyantları içerisinde en bulaşıcısı ve dirençli olanıdır denilebilir.

Batı kaynaklı sözcüklerin yazımı Türk imlasının en başta gelen sorunlarından birisidir. Yazım Kılavuzu'ndaki (TDK, 2021) "Yunanca adlar yazılırken Yunan harflerinin ses değerlerini karşılayan Türk harfleri kullanılır." maddesinde dayanarak ve alıntı sözcüklerde kaynak dildeki sözcük başında/ortasında/sonunda bulunan c ünsüzünün Türkçede k ile yazılıp söylenmesinden dolayı Omikron yazımının Türk alanyazımında tercih edilmesi gerektiği fikri taşınmaktadır.

Türkiye'de kaynak dilden hareketle Omicron yazımı görülse de genel sesletim Omikron şeklindedir. Bu sesletim bilgisi, uygulanmaya devam edilmelidir.

Türkiye'deki basılı ve elektronik sözlüklere Omikron'un tanımı, yazımı ve okunuşuyla ilgili müracaat edildiğinde herhangi bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Özellikle devlet kurumlarının en azından basılı olmasa da elektronik sözlüklerinde Omikron'un tanımı, anlamı ve telaffuz bilgisine yani sözcüğün parçacıl yapısına bir an evvel ve mutlaka yer vermesi gerekmektedir. Bunun için mutlaka dil uzmanlarının ve mikrobiyologların bir araya gelerek disiplinlerarası çalışması elzemdir. Ayrıca dünya alanyazımında olduğu gibi Omikron konusunda Türk bilim insanlarının yapacağı çalışmalar artmalıdır.

Yazarlık Katkısı

Bu araştırma tek yazar tarafından yürütülmüştür. Bu sebeple yazarlık katkısının tamamı yazara aittir.

Etik Kurul Onay Bilgileri

Bu çalışmanın verileri kaynak/döküman taraması ile toplanmıştır. Bu sebeple etik kurul onayı gerektirmemektedir.

KAYNAKÇA

- Ahmed, S. F.; Abdul Quadeer A. ve McKay, M. R. (2022). SARS-CoV-2 T Cell Responses Elicited by COVID-19 Vaccines or Infection Are Expected to Remain Robust Against Omicron. *Viruses* 14(79), 1-6.
- Chen, J.; Wang, R.; Gilby, N. B. ve Guo-Wei (2021). Omicron (B.1.1.529): Infectivity, Vaccine Breakthrough, and Antibody Resistance. *Quantitative Biology*. January 24; 62(2), 412-422.
- Çelgin, G. (2011). *Eski Yunanca-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kabcacı.
- Demirel, S. (2021). *Türkçe Telaffuz Sözlüğü*. İstanbul: RTÜK.
- Dökmeci, İ. ve Dökmeci, H. (2011). *Türkçe Okunuşlu Tıp Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi.
- Eraslan, E. (2021). Korona, Korona Virüsü, Kovid-19, Pandemi, Virüs Sözcüklerinin Tanımı, Kökeni ve Yazımı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 0(25), 231-249.
- Erdemir, A. D. (2011). *Güncel Tıp Sözlüğü*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Eren, H. (2000). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Google (2022) February Covid-19 Death <https://www.google.com/search?q=februvaray+covid-19+dead&oq=februvaray+covid-19+dead&aqs=chrome..69i57j0i8i13i30l3.6691j1j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8#colocmid=/m/02j71&coasync=0> adresinden 26.02.2022 tarihinde erişildi.
- Güler, Ç. (2012). *Latince Tıp Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- He, X.; Hong, W.; Pan, X.; Lu, G. ve Wei X. (2022). SARS-CoV-2 Omicron Variant: Characteristics and Prevention, *MedComm*. 2021 Dec 16; 2(4), 838-45.
- Hemşirelik Terimleri Çalışma Grubu (2015). *Hemşirelik Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- İlaç ve Eczacılık Terimleri Çalışma Grubu (2014). *İlaç ve Eczacılık Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- İşcan, A. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 29-36.
- Kabağağaç, S. ve Alova, E. (1995). *Latince Türkçe Sözlük*. İstanbul: Sosyal Yayınları.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karol, S.; Suludere, Z. ve Ayvalı, C. (1998). *Biyoloji Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kocatürk, U. (1999). *Açıklamalı Tıp Terimleri Sözlüğü İngilizce, Latince, Grekçe Tıp Terimlerinin Dilimizdeki Açıklamalı Karşılıkları*, (8. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Mete, Ş. (2020). *Konuşturan Sözlük Vurgulu Teleffuz Sözlüğü*, (2. Cilt). Ankara: TRT Yayınları.
- Newsnation (2022). There Are Several COVID-19 Variants You Haven't Heard of. <https://www.newsnationnow.com/health/coronavirus/there-are-several-covid-19-variants-you-havent-heard-of/> adresinden 22.02.2022 tarihinde erişildi.
- NPR (2022). The Mystery of Where Omicron Came From-and Why it Matters. <https://www.npr.org/sections/goatsandsoda/2021/12/01/1055803031/the-mystery-of-where-omicron-came-from-and-why-it-matters?t=163898816> adresinden 26.02.2022 tarihinde erişildi.
- Pulliam, J. R.C.; Schalkwyk, C. V.; Govender, N.; Gottberg, A. V.; Cohen, C.; Groome, M. J.; Dushoff, J.; Mlisana, K. ve Moultrie H. (2021). Increased Risk of SARS-CoV-2 Reinfection Associated With Emergence of the Omicron Variant in South Africa, *medRxiv*, 376(6588), 1-14.
- Sinanoğlu, S. (1953). *Yunanca-Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- T.C. Sağlık Bakanlığı (2022). Covid-19 Bilgilendirme Sayfası, Covid-19 Sözlüğü. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66394/covid-19-sozlugu.html> adresinden 15.02.2022 tarihinde erişildi.
- The New York Times (2022). How Omicron, the New Covid-9 Variant, Got Its Name. <https://www.nytimes.com/2021/11/27/world/africa/omicron-covid-greek-alphabet.html> adresinden 22.02.2022 tarihinde erişildi.
- Tian, D.; Y. S.; H. X.; Q, Y. (2022). Theemergence and Epidemic Characteristics of The Highly MutatedSARS CoV-2 Omicron Variant. *Journal of Medical Virology*, 0(3 February 2022), 1-8.
- TRT (2022). Telaffuz Sözlüğü. <https://trttelaffuz.com/> adresinden 26.02.2022 tarihinde erişildi.
- Tuğlacı, P. (1983) *Tıp Sözlüğü İngilizce-Türkçe*. İstanbul: Ar Basım Yayım.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2022). Yazım Kuralları. <https://www.tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/alinti-kelimelerin-yazilisi/> adresinden 17.02.2022 tarihinde erişildi.
- Türk Dili Kurumu (2022). Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 25.02.2022 tarihinde erişildi.
- Türk Tabipleri Birliği (2021). Pandemi Bülteni #19 Pandeminin Omicron Dönemi: Ne Yapmalı? https://ttb.org.tr/haber_goster.php?Guid=d77da988-68a9-11ec-ae18-f82f027b6380 adresinden 24.03.2022 tarihinde erişildi.
- Ülker, S. (2004). *Tıp Terimleri Sözlüğü Latince-Türkçe Türkçe-Latince*. 3. bs., İstanbul: Erkam Matbaası.
- WHO (2022). Classification of Omicron (B.1.1.529): SARS-CoV-2 Variant of Concern. [https://www.who.int/news/item/26-11-2021-classification-of-omicron-\(b.1.1.529\)-sars-cov-2-variant-of-concern](https://www.who.int/news/item/26-11-2021-classification-of-omicron-(b.1.1.529)-sars-cov-2-variant-of-concern) adresinden 22.02.2022 tarihinde erişildi.
- Zülfikar, H. (2020). Gündemi Meşgul Eden Sağlık Terimleri. *Türk Dili Dergisi*, 69(821), 10-16.

Kısaltmalar Tablosu

COVID-19	Coronavirüs Disease 2019
GTS	Güncel Türkçe Sözlük
SARS-CoV-2	Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2
TBB	Türk Tabipleri Birliği
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TDK	Türk Dil Kurumu
TRT	Türkiye Radyo Televizyon
vb.	ve benzeri